

LÄHITAPIOLAN SUHDANNEKATSAUS 2/2012: Suomen talouskasvu hidastuu nollaan vuonna 2013 – vuosi 2014 on maltillisen kasvun aikaa

LEHDISTÖTIEDOTE

11.12.2012, julkaisuvapaa kello 9.00

Maailmantalouden kasvun hidastuminen jatkuu vuoden 2013 puolelle. Euroalue ja Japani ovat taantumassa, jota teollisuusmaiden samanaikainen säästöpolitiikka uhkaa syventää ja pitkittää. Euroalueen ongelmat pitävät Suomen bruttokansantuotteen kehityksen heikkona lähikuukaudet. LähiTapiola laskee Suomen vuoden 2013 kasvuennusteen 0,0 prosenttiin (0,5 % kesäkuun 2012 ennusteessa). Vuonna 2014 kasvu kiihtyy ennusteen mukaan 1,5 prosenttiin. Huonon kasvunäkymän ja viime vuosien kehnon tuottavuuskehityksen vuoksi riski työttömyyden merkittävästä noususta on selvästi kasvanut.

Suomen bruttokansantuote on supistunut kuluvin vuoden toiselta neljännekseltä alkaen. Kokonaistuotannon taso on edelleen selvästi finanssikriisiä edeltäneen huipputason alapuolella.

”Suhdannekuvan odotettua voimakkaamman heikentymisen vuoksi olemme laskeneet vuoden 2013 kasvuennustettamme puolella prosenttiyksiköllä. Ennustemme mukainen kasvuvauhti perustuu näkemykseen, että kokonaistuotanto supistuu vielä vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä, suhdannepohja ohitetaan toisella neljänneksellä ja maltillinen kasvu alkaa vuoden kolmannella neljänneksellä. Vuonna 2014 bkt-kasvu kiihtyy 1,5 prosenttiin nettoviennin ja investointikysynnän voimistumisen avittamana”, sanoo Tapiola Varainhoidon pääekonomisti ja apulaisjohtaja **Jari Järvinen**.

Järvisen mukaan Suomen talouden suurimpia ongelmia on teollisuustuotannon tasopudotus finanssikriisin jälkeen.

”Pudotusta ei voi selittää kilpailukyvyin heikkoudella, sillä teollisuuden yksikkökustannukset suhteessa Saksaan ovat jopa laskeneet. Keskeinen syy on teollisen pohjan kapea-alaisuus. Yksittäisten toimialojen, kuten metsäteollisuuden ja yksittäisten yritysten, kuten Nokian vaikeudet heijastuvat koko tuotantoon. Kilpailijamaiden yrityksissä on myös kyetty hyödyntämään palkkojen alennuksia”, Järvinen sanoo.

Työttömyys uhkaa nousta 9 prosenttiin, inflaatio hienoiseen laskuun

Suomen työttömyysaste kääntyi kesällä hienoiseen nousuun. Huonon kasvunäkymän ja viime vuosien kehnon tuottavuuskehityksen vuoksi riski työttömyyden merkittävästä noususta on selvästi kasvanut.

”Tähän saakka työpaikkoja on hävinnyt lähinnä teollisuudesta. Jatkossa saneeraustarve lisääntyy aloilla, joilla tuottavuus on kehittynyt vähiten – muun muassa julkiselta sektorilta. Odotamme keskimääräisen työttömyysasteen nousevan vuonna 2013 8,5 prosenttiin ja edelleen 9,0 prosenttiin vuonna 2014. Suomen kokonaistalouden viime vuosien huono tuottavuuskehitys saattaa kuitenkin johtaa odotettua mittavampiin henkilöstövähennyksiin, jolloin työttömyysasteikin voi nousta ennustettamme korkeammaksi”, Järvinen arvioi.

Alhainen kuluttajien luottamus sekä heikot työllisyysnäkymät alkavat entistä voimakkaammin vaikuttaa kotimaiseen kulutuskysyntään. Kun kotimainen kysyntä heikkenee, inflaatio hidastuu hieman nykytasolta.

”Ensi vuoden alusta voimaan tulevan arvonlisäveron korotuksen ja elintarvikehyödykkeiden maailmanmarkkinahintojen nousun vuoksi inflaatio kuitenkin hidastuu aiempaa ennustettamme vähemmän. Odotamme nyt kuluttajahintojen nousevan vuonna 2013 2,4 prosenttia ja vuonna 2014 2,0 prosenttia.”

Euroalueen heikkous heijastunut voimakkaasti kehittyviin talouksiin

Euroalueen talousnäkömyien heikkous on heijastunut odotettua voimakkaammin myös kehittyviin talouksiin maailmankaupan välityksellä. Esimerkiksi Kiinan vienti EU:hun on jopa laskenut. Viime kuukausina Kiinan talouden ennakoivat indikaattorit ovat kuitenkin vakautuneet ja kääntyneet jo hienoiseen nousuun. Etelä-Amerikassa talouskasvu alkoi selvästi hidastua jo 2010. Venäjällä puolestaan suhdanteiden heikkeneminen on vasta alkanut.

”Yhdysvalloissa poliitikkojen kyvyttömyys päästä sopuun talousjyrkänteen välttämiseksi voi syöstä talouden uuteen taantumaa. Euroalueen velkakriisin uusi kärjistyminen voi romahduttaa orastavan luottamuksen ja pitää euroalueen taantumassa odotettua pidempään”, Järvinen sanoo.

Teollisuusmaiden vaihtotaseiden tasapainottuminen edellyttää jatkossa kysynnän voimakasta siirtymistä kehittyvien talouksien kotimarkkinoille. Kehittyvien talouksien rooli maailmantalouden kasvun lähteenä korostuu entisestään.

Yhdysvaltain keskuspankki FED jatkaa nollakoron politiikkaa ja määrällistä elvytystä. Euroopan keskuspankki EKP laskee ohjauskoron lähelle nollaa. Inflaatio- ja rahamäärätavoitteet on nyt työnnetty taka-alalle ja politiikan painopiste on systeemiriskien hallinta.

”EKP joutunee lopulta kasvattamaan ongelmamaiden valtionlainaostoja merkittävästi nykytasolta ja on siten merkittävä osa velkakriisin ratkaisua. Kreikan lainojen velkajärjestelyt jatkuvat, ja tällä kierroksella myös muut kuin yksityiset sijoittajat joutuvat tinkimään saatavistaan”, Järvinen arvioi.

Varainsiirtoveron muutos pitää asuntojen hinnat koholla loppuvuoden

Asuntojen neliöhinnat ovat nousseet koko maassa talouden epävarmuudesta ja Euroopan velkakriisin jatkumisesta huolimatta. Hintatasoa pitää yllä vilkkaana pysyvä kysyntä, jota vahvistavat alhainen korkotaso, kohtuullinen työllisyystilanne ja tulevat varainsiirtoveromuutokset.

”Myös keskustelut mahdollisesta lainakatosta vaikuttavat varsinkin pienellä omarahoitusosuudella kauppoja suunnittelevien päätöksiin. Loppuvuodesta etenkin ensiasunnon ostajat ovat liikkeellä ja kiinnostus kohdistuu etenkin pieniin asuntoihin”, arvioi salkunhoitaja **Jere Fredriksson** LähiTapiola Kiinteistövarainhoidosta.

Vapaarahoitteisten kerrostaloasuntojen vuokrat ovat syksyllä nousseet selvästi koko maassa. Heinäsyyskuussa vuokrat nousivat koko maassa keskimäärin yli 4 prosenttia edellisvuodesta. Ansiotaso kehittyi samalla aikavälillä 3,5 prosenttia. Vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat ovat kallistuneet kuluttajahintoja voimakkaammin erityisesti pääkaupunkiseudulla.

LISÄTIEDOT:

Jari Järvinen
pääekonomisti, apulaisjohtaja, Tapiola Varainhoito
040 5639 761

Jere Fredriksson
salkunhoitaja, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito
040 5354 149
Sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@lahitapiola.fi

Lue koko suhdannekatsaus LähiTapiolan sijoittaja-asiakkaiden verkkolehdestä www.sijoitustalous.fi.

LIITE: SUHDANNEKATSAUKSEN TAULUKOT

Taulukko 1: Kansainvälisen talouden ennusteet: BKT:n määrän muutos, %

	<u>Tapiola</u>		<u>IMF</u>	
	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>
USA	1,9	2,1	2,1	2,9
Euroalue	0,0	0,5	0,2	1,2
Japani	1,0	1,2	1,2	1,1
Maailma	3,5	3,5	3,6	4,1
Lähteet: Tapiola Varainhoito Oy ja IMF (lokakuu 2012).				

Taulukko 2: Suomen talouden ennuste

	<u>2013</u>	<u>2014</u>
BKT, määrän muutos, %	0,0	1,5
Yksityinen kulutus	0,5	1,0
Vienti	1,5	5,0
Tuonti	0,5	4,0
Investoinnit	-2,5	4,0
Työttömyysaste, %	8,5	9,0
Inflaatio, %	2,4	2,0
Lähde: LähiTapiola-ryhmä		

TAPIOLAN SUHDANNEKATSAUS I/2013

ENNUSTE VUOSILLE 2013–2014

- Maailmantalouden kasvu on hidastumassa ja ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun hidastuvan edelleen alkuvuonna 2013. Euroalue ja Japani ovat ajautuneet taantumaa ja teollisuusmaiden samanaikainen säästöpolitiikka uhkaa syventää ja pitkittää taantumaa.
- Euroalueen talousnäkymien heikkous on heijastunut odotettua voimakkaammin myös kehittyviin talouksiin. Tartunta on tapahtunut maailmankaupan hidastumisen välityksellä; esim. Kiinan vienti EU:hun on jopa laskenut. Viime kuukausina Kiinan talouden ennakoivat indikaattorit ovat kuitenkin vakautuneet ja kääntyneet jo hienoiseen nousuun.
- Etelä-Amerikassa talouskasvu alkoi selvästi hidastua jo 2010. Toisaalta siellä näkymän heikkeneminen ei ole kuluvana vuonna enää voimistunut. BRIC-maista Brasilia ohittaakin suhdannepohjan todennäköisesti ensimmäisenä. Venäjällä puolestaan suhdanteiden heikkeneminen on vasta alkanut.
- Yhdysvalloissa uutisvirta on ollut syksyllä odotettua vahvempaa, mutta poliitikkojen kyvyttömyys päästä sopuun ns. talousjyrkänteen välttämiseksi voi syöstä talouden uuteen taantumaa. Euroalueen velkakriisin uusi kärjistyminen voi romahduttaa orastavan luottamuksen ja pitää euroalueen taantumassa odotettua pidempään. Japanissa jälleenrakennus ei ole vauhdittanut kasvua odotetulla tavalla ja talous on ajautunut jo kolmanteen taantumaa viimeisen viiden vuoden aikana.
- Suomen bruttokansantuote on supistunut kuluvan vuoden toiselta neljännekseltä alkaen. Kokonaistuotannon taso on edelleen selvästi finanssikriisiä edeltäneen huipputason alapuolella.
- Vaikka maailmantalouden näkymä onkin hiljalleen vakautumassa, euroalueen ongelmat pitävät Suomen bkt-kehityksen lähikuukausina vielä heikkona. Suhdannekuvan odotettua voimakkaamman heikentymisen vuoksi olemme laskeneet vuoden 2013 kasvuennustettamme puolella prosenttiyksiköllä 0,0 prosenttiin.
- Ennustemme mukainen kasvuvauhti perustuu näkemykseen, että kokonaistuotanto supistuu vielä vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä, suhdannepohja ohitetaan toisella neljänneksellä ja maltillinen kasvu alkaa vuoden kolmannella neljänneksellä. Vuonna 2014 kasvu kiihtyy 1,5 prosenttiin nettoviennin ja investointikysynnän voimistumisen avittamana.
- Suomen työttömyysaste kääntyi kesällä hienoiseen nousuun. Huonon kasvunäkymän ja viime vuosien kehnon tuottavuuskehityksen vuoksi riski työttömyyden merkittävästä noususta on selvästi kasvanut. Tähän saakka työpaikkoja on hävinnyt lähinnä teollisuudesta. Jatkossa saneeraustarve lisääntyy aloilla, joilla tuottavuus on kehittynyt vähiten (ml. julkinen sektori).
- Odotamme keskimääräisen työttömyysasteen nousevan vuonna 2013 8,5 prosenttiin ja edelleen 9,0 prosenttiin vuonna 2014. Suomen kokonaistalouden viime vuosien huono tuottavuuskehitys saattaa kuitenkin johtaa odotettua mittavampiin henkilöstövähennyksiin, jolloin työttömyysasteikin voi nousta ennustettamme korkeammaksi.
- Alhainen kuluttajien luottamus sekä heikot työllisyysnäkymät alkavat entistä voimakkaammin vaikuttaa kotimaiseen kulutuskysyntään. Kotimaisten kysyntätekijöiden heiketessä inflaatio jonkin verran hidastuu nykytasolta. Ensi vuoden alusta voimaan tulevan arvonlisäveron korotuksen ja elintarvikehyödykkeiden maailmanmarkkinahintojen nousun vuoksi inflaatio

kuitenkin hidastuu aiempaa ennustettamme vähemmän. Odotamme nyt kuluttajahintojen nousevan vuonna 2013 2,4 prosenttia ja vuonna 2014 2,0 prosenttia.

- FED jatkaa nollakoron politiikkaa ja määrällistä elvytystä. Elvyttävällä rahapolitiikalla FED pyrkii torjumaan deflaatoriskiä. Resurssien (työvoima ja kapasiteetti) vajaakäyttö sekä yksityisen ja julkisen sektorin velkojen takaisinmaksu ovat deflatorisia tekijöitä. Määrällinen elvytys johtanee finanssi- ja hyödykeinflaatioon (energia ja elintarvikkeet) tarkastelujaksolla.
- EKP laskee ohjauskoron lähelle nollaa. Inflaatio- ja rahamäärätavoitteet on nyt työnnetty takalalle ja politiikan painopiste on systeemiriskien hallinta. EKP joutuneen lopulta kasvattamaan ongelmamaiden valtionlainaustoja merkittävästi nykytasolta ja on siten merkittävä osa velkakriisin ratkaisua. Tarkastelujaksolla Kreikan lainojen velkajärjestelyt jatkuvat ja tällä kierroksella myös muut kuin yksityiset sijoittajat joutuvat tinkimään saatavistaan.
- Euron heikkeneminen päävaluuttojaan vastaan jatkuu. Euro on edelleen yliarvostettu dollaria, puntaa ja jeniä vastaan ja kilpailukyyn palauttaminen edellyttää aliarvostettua valuuttakurssia ja/tai sisäistä devalvaatiota.
- Öljyn hinta on edelleen lähellä vuodentakaisia tasoja ja kansainvälisen talouden kasvun hidastuminen tuo raaka-aineiden hintoihin laskupaineita. Pitkällä aikavälillä öljyn hintaan kohdistuu nousupaineita kehittyvien talouksien kysynnän ja rajallisen jalostuskapasiteetin vuoksi.
- Kansainvälisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät tällä hetkellä Euroopan velkakriisin uuteen kärjistymiseen, Yhdysvaltain budjettineuvottelujen kariutumiseen ja Kiinan talouden suhdannenäkymään.
- Talouden syklit ovat lyhentyneet ja talouden perustekijöiden vaihtelu on lisääntynyt. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että uuteen taantumaan ajaututaan korkean työttömyyden oloissa. Tämä asettaa talouspolitiikalle uudenlaisia haasteita, koska elvytysvara on rajallinen ja toimenpiteiden ajoittaminen on entistä vaikeampaa talouspolitiikan viipeiden vuoksi.
- Suomen talouden suurimmat riskit tulevat jälleen valtaosin maan rajojen ulkopuolelta. Riskit välittyvät meille viennin, rahoitus- ja hyödykemarkkinoiden sekä luottamusindikaattoreiden heikkenemisen kautta.
- Pitkän aikavälin näkökulmasta Suomen talouden suurimmat haasteet liittyvät väestön ikääntymiseen (alempi potentiaalinen kasvu-ura ja huoltosuhteen heikkeneminen), teollisuuden rakennemuutokseen (teollisten työpaikkojen menettäminen) ja kilpailukykyyn (markkinaosuuksien menettäminen).
- Teollisuusmaiden vaihtotaseiden tasapainottuminen edellyttää jatkossa kysynnän voimakasta siirtymistä kehittyvien talouksien kotimarkkinoille. Kehittyvien talouksien rooli maailmantalouden kasvun lähteenä korostuu entisestään.
- Teollisuusmaiden näkymät ovat myös pidemmällä aikavälillä haasteelliset. Näkymiä heikentävät ylivelkaantuminen, velkojen takaisinmaksu, velkojen uudelleenjärjestely, ongelmamaiden deflaatio ja väestön ikääntyminen.
- Seuraava suhdannekatsaus julkistetaan kesäkuussa 2013.